

Et hoc ppter p̄ciositatem t̄pis in quo
 sumus. Vñ Bern. Nichil p̄ciosius t̄pe
 et ergo vt possimus digne rōem redde
 re p̄ eo debemus illud vtiliter exp̄dere
 Vñ Greg. Sicut capillus capitis nō
 peribit: sic nec momentū t̄pis. q̄n de eo
 oportet nos reddere rōes q̄no illud exp̄
 derimus. hoc sp̄ esset memorā dum om
 ni die z om̄i hora. sicut legit de quodaz
 bono hoīe. q̄ q̄ncūq; audiuit horalogi
 um signare. tunc sp̄ dixit. O deus iterū
 vnā horā t̄pis gr̄e exp̄ndi: de quo tibi
 redditurus sum rōnem q̄no in illa vixi.
 Vñ etiā Anselm. in meditatōibz. O
 lignū aridū z inutile eternis ignibz dig
 num. qd respōdebis in illa die cū exige
 tur a te vsq; ad ictū oculi om̄e t̄ps viuen
 di tibi imp̄sum. Tūc q̄ppe damnabit
 q̄quid fuerit inuētuz opis in te vel ocio
 si sermonis vsq; ad minimā cogitatōem
 et t̄ps quo vixisti: si nō fuerit ad volūta
 tem dei directum. O Quintū est
 p̄sideratio future mercedis. Vñ Aug.
 Si labor te terret vide mercedē. Vñ
 Bern. xv. Et fact. est sermo d̄m ad abra
 ham p̄visionem dicēs Noli timere abra
 ham: ego p̄tor: tuus z merces tua ma
 gna nimis. Sic iā p̄t̄ x̄ps dicere culti
 ber hoī bonū operātū. Ergo si terret p̄
 grū hoīem labor: attrahat euz merces.
 nā grauis z t̄ta videt̄ breuis mercēna
 rio si in fine diei expectat magnū p̄cium
 t̄pale: quod tamē parū est respectu eter
 ni p̄mij. Vñ Greg. Spes in eternita
 te aim extigit Et idcirco nulla mala que
 exterius tolerat sentit. L h̄ris. Si tēpe
 stas nautis: vulnera militibz: si frigoza
 a gr̄icultoribz p̄pter p̄mijz t̄pale leuia
 sunt. Quanto magis debet̄ eē leuia p̄
 ter p̄mijū sempiternū Si q̄s diceret. sur
 ge. vigila z ora hac die z cras dabo tibi
 centū florenos. Et secūda nocte plus p̄
 mitteret. z t̄rcia nocte multo plus. z q̄r
 ta maiorem honorē z dignitatē z diuiti
 as q̄s habet̄ imperator: faceres lib̄ter z
 sponte z p̄mpte. S; hec nihil st; respe

ctu mercedis quā deus p̄mittit opanti
 bus bona opa. Vñ Bern. sup L̄tica
 Reuera verū est gaudiū z solum qd nō
 de creatura: sed de creatore p̄cipitur. qd
 cū possides: nemo tollit a te. cui p̄para
 ois aliū de iocūditas meror est. ois sua
 uitas dolor est. oē dulce amarū. oē deco
 rū sedū. omne aliud qd delectare possit
 molestū. vñ Aug. de li. ar. T̄ata ē pul
 chritudo iusticie. t̄ata est iocūditas lucē
 eterne. vt etiā si nō liceret in ea ampli
 manere q̄ vnus diei hora. p̄pter hoc so
 lum innumerabiles anni hui. vite ple
 ni delictis z etiā cū affluētia t̄paliū bo
 noz recte meritoq; p̄temnerētur. Vñ
 etiā Hiero. in quadā epla. Null. labor
 durus. nullum t̄ps longū videri debz q̄
 gl̄a eternitatis acq̄ritur. Vñ exempluz
 legit in vitā patrū. Quidā frat̄ interro
 gavit abbatē achille dicens Cur sedēs
 i cella in ea patior accidia. Cui senex ait
 Quia nō dū vidisti req̄em quā speram
 neq; tormenta q̄ timemus. si em̄ ea isp̄
 ceras diligenter. etsi vermibus esset ple
 na cella tua vsq; ad collū: etiam in ipsis
 p̄maneres sine accidia.

De auaricia.

Auaricia detestanda est. P̄
 mo p̄pter multiplices maledi
 ctōes q̄ in scripturis auariz in
 flicte sunt. Vñ Luc. vi. Ne
 vobis diuitibz q̄ hic habetis p̄solatōez
 vrām. Jac. v. Agite nūc diuites. plora
 te vlulātes in miseris vestris q̄ aduen
 ent vob. diuitie vr̄e putrefacte st; z ve
 stimēta vr̄a a tinea sunt comesta Aug. z
 argentū vr̄m eruginauit. z erugo coz in
 tel. erit vob. z mā. car. ve. sic ignis the.
 v. itā in no. diebz Itē Aug. Ve illis q̄
 inbiant vt augeant res pituras vñ eter
 nas amittāt Et sic cū q̄s diligēter sacra
 sc̄pturā aduertit: tūc xij. maledictōes re
 periūt sup auaros diuites. quāc merito

De peccato

q̄s cauere debet auariciā. ¶ Secōdo ad
derestatiōem auaricie facit hoc q̄ auaro
nihil est iniquus. *Ecc̄i. x.* Auaro nihil ē
scelestius. q̄ scelus iude p̄perrant auari
et vltra. q̄ iudas dedit x̄pm p. xxx. de
narijs. auarus aut̄ dat eū quādoq̄ pro
vno denario: cū nō timeat p̄iurii p̄mit
tere z veritatē negare p̄ vno solo dena
rio. Et in veritate peccatū iude fuit aua
ricia. Et insup auarus est peior iuda. vt
patz ex eo. q̄ iudas. xxx. denarios ma
le acq̄sitos restituit. h̄ auari nūq̄ vltra
ro male acq̄sita restituunt. cū tñ fm̄ Au
g^o. peccatū nō dimittit nisi restituat ab
latū. Itē auarus iniqu^o est in deū. q̄ vi
lissimā ei creaturā preponit. ¶ In auari
cia noiatur ab ap̄lo ydolorū seruitus.
Hoc sic patz. q̄ auarus dat illa creatu
re q̄ p̄p̄e danda sunt ipsi creatori. scz si
dem spem z charitatē. P̄mo fidez. q̄
melius sentit de diuitijs q̄ de deo. Cre
dit eū q̄ necēria debet habē si diuitijs
seruierit. z credit se fame perire si deo ser
uierit. q̄si deus minus velit z min^o possit
seruos suos remunerare q̄ diuitie. Du
abus eū de caus̄ accidit q̄ aliq̄s nō p̄
uidit ei quē sc̄t sibi esse fidez seruū. vel
q̄ nō p̄t: vel q̄ nō vult. neutriū p̄t eē
i deo. cū sit oīp̄otēs ergo p̄t. z cū sit sum
me bonus: q̄ vult libenter suis subditis
p̄uidere. Itē spem ponit etiā auar^o in
diuitijs. q̄ est quodāmodo de deo des
perare. vñ Aug^o. De deo desperare est
spem in creaturā posuisse. Itē charitatē
etiā ponit in eis: quā in deū ponere de
beret: faciens diuitias deū suū. vñ Au
g^o. Hoc ab hoīe colitur q̄d p̄re ceteris
diligit. Q̄d patz. q̄ auar^o vidit potius
floreñū q̄ deum in sacramēto. z potius
audit loq̄ de nūdinis z lucris tp̄alibus:
q̄ de sp̄n̄alibus. z sepius cogitat de the
zauro q̄ de deo. ¶ In Innocēti. de vili
tate p̄ditōis humane. Auaricia est ydo
lorū seruitus. q̄ sicut ydolatra seruit si
mulachro: sic auar^o seruit thezauro. Nā
ille cultum ydolatrie diligēter ampliat.

et iste cumulū pecunie diligēter augmē
tat. Ille cū diligentia colit simulachrū
et iste cū oīm cura custodit thezaurū. Il
le spem ponit in ydolatria. iste spem po
nit in pecunia. Ille timet mutilare simu
lacrum. z iste timet minuere thezaurum.
Itē q̄ nihil iniquus sit auaro p̄tz ex eo
q̄ seipm vendit z iterficat. *Ecc̄i. x.* Hic
aiam venalem facit. ¶ In Aug^o. in quo
dam sermone. Auarus an̄ q̄s lucret seip
suz p̄dit. z an̄ q̄s aliq̄d capiat capif. ¶ Val
de iniquus reputaret q̄ p̄ximum suum
inimicū capitalibz venderet. h̄ iniqu^o res
putaretur q̄ cognatū suū vel frat̄e suū
vēderet vel occideret. Iniquissimus q̄ pa
trē suū vēderet vel occideret: quē pl^o
amare tenetur. Sed multo iniqu^o vide
tur esse reputāndus ille q̄ seipm vēdit vel
occidit. quē plus tenet amare q̄ pat̄ez.
Insup auarus nō solum vēdit se. h̄ etiā
vendit deū: mariā: z oēs scōs z regnuz
celoz: z meritū passionis x̄pi. z p̄cipal
tōem oīm bonoz totius ecclē. Ergo ni
hil iniqu^o q̄ pecuniā amare. Itē aua
ricia detestanda est. q̄ est viciū valde in
fectiū. q̄ nec parit̄ hoī seni nec iuueni.
imo fm̄ verbū p̄phete. A minore vsq̄
ad maiorē omēs student auaricie. Vix
eū puer q̄n̄q̄ septēnis est cupidus z af
fectat denarios. Sz de pctō luxurie ex
pectant pueri vsq̄ ad decimū v̄l duode
cimū annū. Itē pctm luxurie solo senio
senescit. vñ Aug^o. in quodā sermone. Cū
cūcta vicia in senio senescāt: sola auaricia
iuuenescit. vñ Sen. in li. de moribz.
Vōstro silis est auaricia senil. q̄d stul
tius est vt dici solet: q̄ via deficiente au
gere viciū. Itē auaricia detestāda est
q̄ fatuum q̄d est p̄gregare diuitias. q̄d
p̄tz ex hoc. q̄ auarus affilatur fatuo q̄
libētius iaceret iter spinas vbi se lederet
q̄ in lecto molli. Et spine sunt diuitie et
res tp̄ales. vt dñs in euā. dicit Math.
xx. Hoc p̄tz ex eo. q̄ cū labore acq̄runt
cum timore possidentur. et cum dolore
amittuntur. ¶ In Isidor^o in li. de clū. bo:

...mō diligēter
...peccatū
...dicit q̄d habet
...Qua aut non habet
...habita mem
...Ludo sup
...p̄m̄ copidm
...Itē auaricia detest
...p̄tz ex eo q̄d
...non p̄t laiare an
...h̄ vltimū et molet
...p̄p̄e aie. q̄m doctores
...capitū dū minus deo im
...Ecc̄i. x. p. Liobis fr
...p̄a vna antecani. ergo nō
...vna vbiē oia que in eo
...corruis hoīs. Inde Peri
...gnon quip̄e de factū et aū
...ecetis v̄tus occupat. imp
...hoī p̄ cap̄m de d̄t. z qu
...minus est non eam imple
...est: q̄ cupides bonis est inu
...na vno quoniam q̄ si ma
...lone. Sed fm̄ Isid. 4. p̄bi. fi
...nihil nulla est p̄p̄o. ergo nō
...nō nō p̄t laiare cupiderem bon
...Leta caū d̄ op̄ pecunia i res
...tū: zū d̄tes hoīales. n̄ v̄to
...vel cupit. nō q̄ v̄t. Vbi
...Luce v̄tore d̄ta nō q̄ m̄
...p̄m̄tate nec n̄m̄ p̄m̄tate
...vna in l̄p̄tate v̄tū d̄ta
...Inde Aug^o in euā. Quis
...lo interio. Inimicus eū
...v̄tore n̄m̄q̄ d̄tore est.
...v̄t d̄taur confuzent in au
...v̄tore est.
¶ De viciū auaricia.
Luce de filio auaricia
z q̄n̄q̄ peccata m̄
ca quod sc̄ntū q̄ p̄m̄
horario cōtra m̄ d̄ta q̄ v̄t
v̄tore. Ergo d̄taur p̄m̄
v̄tore m̄ d̄ta q̄ v̄t
v̄tore. Et aut̄ iudicium ex
v̄tore p̄m̄tatur m̄ d̄taur: de
v̄tore v̄tore d̄taur d̄taur q̄ v̄t

B Qui bōa mōi diligit vel ite nolit rōis
 z doloris pene succūbit. **Uñ** hīero.
 in epla **Quaro** tā deest qđ habet qđ qđ
 non hz. Quia aut non habens cōcupi-
 sat vt habeat ā habita metuit ne amit-
 rat. **Uñ** etiā **Chriso.** sup **Matth.** Qui
 pecunie fuit z pñtibz cōpedibz pstrigif
 z futuris. **E** **Frē** auaricia detestāda est
 qz res tpales non pñt satiare affectū ho-
 minis. z hui⁹ causa est triplex. **Prīma** ē
 capacitas aīe. qz fm doctores. **Animā**
 dei capacē nihil minus deo implere p̄t.
Uñ **Sap. xi.** Cū orbis terrarū sit q̄si
 gutta rois antelucani. ergo non sufficit
 rotus orbis z oīa que in eo sunt implere
 corvinius hoīs. **Uñ** **Bern.** Ad ima-
 ginem quippe dei facta est aīa rōnalis:
 ceteris oībus occupari p̄t. impleri oīno
 non p̄t. capax em̄ dei est. z quicquid dō-
 minus est non eam implebit. **Scđa** cā
 est: qz cupiditas homis est ifinita. pecu-
 nia vero quantumcūqz sit magna est
 finita. **Sed** fm **Arist.** 4. phi. Finiti ad
 ifinitū nulla est p̄porcio. ergo oīs pecu-
 nia non p̄t satiare cupiditatem homis.
Tertia causa est qz pecunia ē res corpo-
 ralis: z aīa est res sp̄nalis. res vero sp̄ri-
 tual corpali non p̄t impleri. **U**erbi gr̄a
Sicut archael cista non p̄t impleri sa-
 pientia: ita nec anima pecunia. **Ergo** a-
 uarus in scripturis assimulatur inferno
Uñ **Aug.** in epla. **Quarus** est simi-
 lis inferno. **Infernus** em̄ q̄nto sc̄i qz de
 uorauerit: nunqz dicit satis est. **Sic** z si
 oēs thesauri confluerint in auaruz: nō
 dicit satis est.

De filiis auaricie.

Equit de filiis auaricie q̄t sūt
 z qñ sunt peccata mortalia. **E**rit
 ea quod sciendū q̄ p̄ma filia est
 obduratio cōtra miscđiaz que valde dis-
 plicit deo. **Ergo** dicitur **Jaco. ij.** **Judi-**
 cum ei sit sine miscđia qui hic non facit
 miscđiam. **U**t aut iudicium extremum
 nobis exhibeatur misericorditer: debe-
 mus tenere doctrinam **chris̄ti** qui dicit.

Luce. 6. **Estote** misericordes sicut p̄s ye-
 ster misericors est. **Et** **Matth. 5.** **Bea-**
 ti misericordes: qm̄ ipi miscđiam conse-
 quent. **Sciendum** aut fm **Hermānū**
 de **Schilditz.** **Obduratio** contra miserū
 cordiam fm genus suum est p̄cēm mor-
 tale: quia directe est contra charitatem
 cuius effectus p̄rie est compati malo
 p̄ximū quam directe excludit obduratō
 p̄tra miscđiam. **Licet** em̄ homo non sp̄
 tenetur oēm miseriam p̄ximū subleuare
 semp tñ tenetur eius miserie cōpati: qđ
 auari non faciunt: quia non solū cor ita
 contra miscđiam obdurant: vt d̄ suo alē
 quid dare rennuant pauperibus z indē-
 gentibus. sed etiā quotidie p̄pter auari-
 ciā eorum z obduratō em̄ z crudelitatem
 multi pauperes moriuntur. **Alius** i ma-
 ri qui cogitur eis capere pisces. **Ali⁹** ca-
 dendo de altis edificijs qui cogitur eis
 edificare. alius moritur fr̄gore qui cogi-
 tur eis venari. z sic de multz alijs vt am-
 brosius ostendit in libello de **Nabuchō**
 donosor z magis infra patebit. cui⁹ ageť
 de violentijs. **D** **Scđa** filia ē in-
 quietudo mentis que puenit ex inordi-
 nato affectu lucrandi tpalia. **Q̄** autez
 inquietudo tollit pacem intrinsecā men-
 tis p̄ nimiam anxietatem. z q̄ctem serui-
 endi deo z p̄riā salutem querendi: q̄ue
 p̄cēz ē z mltoties mortale qñ ex ip̄a omī-
 t̄nt ea q̄ necessaria sūt saluti vt **gr̄a** fūit
 sicut qñ p̄ eā tollit oīs deuotio z oīs cul-
 tus dei z violātur sacri dies vl̄ sūt alia
 que sunt p̄cepta dei z eccle. **S**i tñ
 inquietudo magna sit z aliquatim im-
 moderata. sicut in mercationibz p̄tingit nec
 tamen omittant ea que necessaria sunt
 saluti. nec fiunt aliqua p̄tra p̄cepta dei
 z eccle. superiorū: p̄t esse p̄cēm venialez
 nisi ex ista inquietudine hō tñ amor dē
 uitia z immerget vt vel in tpalibus fi-
 nē poneret. vel d̄ deo z d̄ ei⁹. puidētia ni-
 mis diffidēt: tunc ip̄a inquietudo possz
 esse p̄cēm mortale. **Sicut** de illo diuitē
 p̄z cui⁹ ager fruct⁹ yberes attulit **Luce.**

Si

Se peccato

12. Qui preinquietudine nesciebat qd
ageret dicens. quid faciā. Super quo
dicit Ambrosius. Sed nec ipse se quietat
qui desuper abundantia sollicitat. in ver-
itate fructuum vocē egentis emittit. Quid
faciam inquit. nonne hec vox pauperis
non habentis subsidia viuendi. **T**er-
tia filia sunt violentie. i. roub. od ge walt.
quia rapiunt violentē bōa p̄ximi. **Q**uarti
raptores peiores sunt diabolo: et q̄ d̄ ra-
pina non est comedendū: habet in septi-
mo p̄cepto circa illam litterā. **A.** **E**
Item qui violentē exactōes in suos sub-
ditos faciunt: et q̄ d̄ nō possunt a su-
is subditis aliquid extorquere sine p̄ccō
Sed tamen ex causis rōnabilibz p̄ pe-
tere moderatū subsidiū. hoc etiam patz
in septimo p̄cepto. **L.** Sciendū q̄ fm
Herman. de scilditz. Omnes in debite
exactōes et extorsionē que p̄ superiores
fiunt in subditos sūt p̄ccā mortalia. Et
maxime qm̄ subditi talia solūnt ex metu
penaz. et d̄ nō tales tenent ad restitutōez
Rapina etiā et furtū et violentie p̄ccā sūt
mortalia fm̄ genus suū nisi tunc esset in
rebus minimis in quibus se nullū iniuriā/
tum reputaret. Sicut in ablatōe vnius
nucis vel talii alicuius. si tamen etiā mi-
nima auferens faceret hoc aīo iniuriā
di. posset esse p̄ccm̄ mortale: immo aufe-
rens rem suam ab alio p̄ rapinaz vel fur-
tum. quā posset aliquis per viā iuris re-
petere et rehabere. posset peccare morta-
lit. Furtū tñ cibarioz in extrema neces-
sitate faciens: et in die non esset p̄ccz mor-
tale. Sicut furtū vestis in nuditate. Et p̄-
batur exemplo discipuloz christi. qui in
necessitate famis euntes p̄ sata spicas e-
uellebant. Item p̄batur extra de furto
c. si quis. Et in glo. ibidē. Et dist. 47
Sicut in fine. **Q**uarta filia est p̄ditio
sepe em̄ gñāf p̄ditio ex auaricia. sicut p̄z
in iuda qui p̄pter auariciā tradidit xpm̄
sic adhuc hodie vnus tradit aliū p̄ pe-
cuniam. Hystoria de traditōe iude p̄z
in euāgē. Jobis. **S**ciendū fm̄ Her.

de scilditz. Proditio in suo gñe ep̄ccz
mortale. qz est p̄ fidelitātē q̄ est maxima
p̄rutū. Item est p̄ iusticiā et charitatē. Et
est tā magnū p̄ccm̄ q̄ raro p̄ditores ha-
bent bonū finē vite sue. imo vt plurimū
desperāt. Exemplū dep̄mo p̄ditore. s.
cayn. Item achitophel. ij. Regū. 17 Item
de iuda. q̄ oēs desperauerūt et aliq̄ seip-
sos occiderūt. vt achitophel et iudas. qui
se ambo suspenderūt. **Q**uinta fi-
lia auaricie est fallacia in p̄bis. Hoc est
q̄ conat aliq̄s decipe p̄bis siue menda-
cis. siue subtilitatibz siue p̄bis adularo-
rijs. scz laudando rē: et dicēdo eā melio-
rē esse et plus p̄stare q̄ est in re: siue qui/
buscūqz verbis. Sciendū em̄ q̄ oīs fal-
lacia verborz que cū deliberatōe dicunt̄
in damnū p̄ximi est mortale p̄ccm̄. **D**
satis est dolendū: cū quotidie tor ditan̄
int̄ negociātes scz emētēs et vendētēs sp̄
cū d̄ aīo et p̄nācie alteri. nō timētes illā
horribilē imp̄catōem. ps̄. Perdes oēs
qui loquunt̄ in mēdaciū. Hoc illi aduertē
deberent. q̄ nō sciūt viderē etiā qm̄ qz p̄-
uas res et modici valoris nisi cū mēdaci-
is p̄boz et iuramētis. **S**exta
filia auaricie est fraus. i. deceptio in fa-
ctis. qz scz aliū factis et operibz decipio: sicut
in falsis monetis. et falsis mēsuris.
Verbi gr̄a. Si p̄mācida hz numis bre-
uem vlnā vt̄ institor hz dolosam staterā
vel p̄ncerna nimis parū mēsurā. et sic
de alijs. que oīa sunt valde grauiā p̄ccā
apud deuz. et d̄s valde abominatur ta-
les fraudes. Prouerb. xi. Statera do-
losa abominatio est apud deū. Sciendū
fm̄ Her. de scilditz. Fraus intelligit̄
vbicunqz p̄ deceptōez p̄ximū arcūuenit̄
vt fit in expositōe rerū falsificataz. **E**t ra-
les subtrahere debent de precio in q̄ntū
defectus rei p̄sare p̄t. et illa omnia iam
dicta de suo genere sunt p̄ccā mortalia.
qz directe sunt contra charitatē proximi
nec d̄ his et similibz possunt absolui. nec
digne pro huiusmodi peccatis penitere
nisi ablata restituantur vel ea in quibz

auaricie

per fraudem alicui damnum illatum est restituant in quantum possunt. quia non dimittitur peccatum: nisi restituatur ablatum. ut extra de re. iuris. li. 6. c. si. Et qui occasione damni dat: donum dedisse videtur.

Septima filia auaricie est periurium hoc est grauissimum peccatum. Quia non solum verbis decipio proximum. sed cum iuramento mendacium et dolositatem confirmo: et inuoco eternam veritatem in testimonium.

Hec est magna contumelia dei: inuocare eum in testimonium tue falsitatis. qui est eterna veritas. Et secundum Herman. de schulditz. Quia periurium directe redundat in contemptum et irreuerentiam dei prope dictum semper est peccatum mortale. De periurio plura inuenies in secundo precepto.

Auaricia quomodo se occultat sub triplici specie virtutum.

Equitur declarare quomodo avaricia se occultat sub triplici specie virtutum. Et primo occultat se sub ficto colore prudentie et necessitatis. Quod ostendit Gregorius 31. moral. dicens. Auaricia defectum animi quasi ex ratione solet exhortari. pretendens sibi quod sine culpa sit quod quedam habenda concupiscat eo preteritum potissime. quia ea non multiplicare appetit sed egere primis. sed illud vitium sollicitate est repellendum. quia secundum Gregorium. Nemo potest sincero corde et seruido amore ad bonum diuinum affici: nisi cupiditatem auaricie que est radix omnium malorum a corde suo studeat funditus extirpare. Nota dum quod tria genera hominum cadunt in istud vitium. Primi sunt qui solum consistunt in interiori desiderio cupiditatis. nec eam in exteriori ope exequuntur. quia forte res que desiderant adipisci non possent. que si sperarent se consequi: libenter cupiditati etiam exterioribus actibus inhierent. Et illa cupiditas est peccatum mortale. licet et infimum gradum teneat. Secundi sunt qui non solum res concupiscunt seruati desiderio: verum et per eas consecutione et diligenti studio exteriori impendunt que

uis res illas quibus effectum minime consequuntur. Et illa cupiditas tenet in maiore gradu peccati mortali. Tertii sunt qui non solum seruati desiderio concupiscunt. Verum etiam eis aliquid consequuntur tanto studio insunt: quod non aduertunt. verum eas iusto modo vel iniusto titulo consequuntur. Et illa cupiditas supremum gradum tenet peccati mortali. Et secundum Augustinum in libro de qualitate peccati dicitur: nisi ablata iuxta facta: et si restituantur que vel per furtum vel rapinam vel per quodcumque iniustum lucrum fuerint consecuti. Remedium contra primum occultationem est quod ille qui sub specie ficta per dicitur terrena cupide concupiscit diligenter aduertat: an illi rebus ex stricta necessitate indigeat. nam multa indicantur necessaria que tamen magis proprie dicuntur superflua. Secundo occultat se sub specie pietatis. quod apparet in illis qui credunt quod propter nihil aliud appetant temporalia. nisi ut habeant vnum pauperibus vel suis indigentibus cognatis vel ecclesiis provideant. Et sub illo preteritum multum cum magna auaritia superflua congregant. et in huiusmodi tria genera hominum incidunt. Primi sunt qui non solum res ex auaricia iniuste concupiscunt. verum etiam iuste concupiscunt male perditionis consumunt. puta in voluptatibus in peccatis et in hominibus. Secundi sunt persone ecclesiastice et religiose que per tanto erines raduntur et tendunt in capite per hunc designat quod mens eorum desiderium debet libere euolare in deum et non deprimi ad temporalia appetenda: que quiescunt cum sollicitudine temporalibus concupiscunt incedunt ultra quam necessitas vel status eorum requirit. tertii sunt qui non solum res temporales cupide concupiscunt. verum etiam ipsas cupide irrationabiliter seruunt. scilicet honorem diuinum et in sue salutis dispensatione ut postea patebit Remedium hanc occultationem est quod ille qui sub ficta specie pietatis persequitur. ut talia ad honorem dei utiliter expendat. et sollicitudo ad uertere verum hunc obsequauerit in bonis maioribus prius habitis. et si non: certum sit quod in rebus multiplicat minus potest obsequare. Quia secundum Gregorium. Quanto plura terrena cupi-

Se peccato

dius q̄sierit: t̄to maḡs anhelat ad alia
q̄reda Diabol⁹ ei s̄b tali sp̄e p̄terat⁹ m̄t
tos decipit. q̄z scit q̄ diuitie vix lucrant
sine peccō. vnde apl's. i. thimo. vi. Qui
volunt diuites fieri incidūt in laq̄os di
aboli. Eccl. xi. Fili si fueris diues: n̄ eris
immunis a delicto. Tercio occultat
se sub specie liberalitatis vt maxie appa
ret in illis q̄ sub sp̄e fidei liberalitatis in
tentione cupida largiunt alyis: vt ipsis
postea maiora redonentur. Et in illō vi
cium incidunt tria ḡna hoim Primi s̄z
qui pua in seculo dimittunt: z ad mōa/
steria magnaz diuitiaz se transferūt: vt
in ipsis maiores diuitias consequantur.
Secūdi sūt qui p̄ ieiunia z p̄ alias abstinē
tias se affligunt: non vt deo placeant s̄
vt maiorem rez cop̄iā coaceruet: q̄s q̄n
q̄s alieni pdigaliter expendūt: Tertij
sunt q̄ bona tp̄alia iuste q̄quirit. t̄n ita te
naciter tenent: vt nec t̄p̄e necessitatis (cū
tam de iure naturali q̄ iure diuio tenen
tur subuenire pximo in necessitatis arti
culo) pximo idigenti subueniāt: Vnd
dicit Breg⁹. Non est minus peccm̄ alie
na rapere q̄ necessitatem patientib⁹ sua
non erogare. Vnde Aug⁹. in sermone
Non solum auarus est qui rapit aliena
sed et ille auarus est qui cupide seruat
sua. Vnde etiā Ambrosi⁹. Pasce fame
morientē. si non paup̄isti: occidisti Reme
dium contra h̄actertā occultatōem est
q̄ homo liberaliter sua cōmunicet circū
scripta omni spe redonationis: vt si do
num sit elemosyna: illā pure det pp̄ de
um. Si vero donatio sit beneficalis: il
lam liberaliter conferat solum pp̄ter do
num virtutis. Quia si dederit aliq̄s pp̄
ter intentōem redonādi: iā non est bene
ficiū: sed potius quedā emptio dicere
tur. Vnde Iud. Sunt aliqui qui pau
peribus parū tribuunt: vt accipiāt am
plius. z sub p̄terectu elemosyne querūt
diuitias: que vix magis venatio appel
landa est. q̄ elemosyna. Sic aues sic
bestie capiuntur. z pisces modica i ba

mo capiunt esca.

Remedia p̄ oēm auariciā:

Equitur de remedijs p̄tra oēm
I auariciam. Quoz primum est
mortis consideratio. Vñ Hier
Facile p̄temnit omnia qui se semper cogi
tat mortuz Sicut iumenta se defendūt
ab ip̄ortunitate muscarū cauda sua. et
aues z pisces cauda sua regunt se. sic ho
mo consideratōe finis z mortis defēdit
se ab auaricia. z etiā a ceteris vitijs. z re
git se in mundo. Vnde Job. 12. In tro
ga iumenta z docebunt te: z volatilia ce
li: z indicabunt tibi. Dors indicat ad
oculum p̄tempibilia esse quecuq̄ que
runtur in mūdo. scz delicias. diuitias. z
sic de alijs. Vnde Hiero. Qui se quot
tidie recordatur mortuz esse. p̄temnit p̄
sentia. z ad futura festinat. Et non ime
rito quia tp̄alia in morte nihil valent:
q̄z nec corpus a vermib⁹ preseruant. nec
hoim in vita cōseruare possunt. q̄z mo
ritur pauper. mort⁹ z diues. Nec aiā
a demonib⁹ liberāt. Prouer xi. Non p̄
derunt diuitie in die vltionis: imo gra
uāt q̄z talis diues multa possidens cum
dolore moritur. q̄z separatur a diuitijs
quas dilexit: z p̄ quibus diu laborauit
z pp̄ter quas salutem pp̄riā sepi⁹ negle
xit. Insuper cum hic satis habeat: z ne
scit quid ibi habebit: vbi p̄ma nocte rei
manebit. Eccl. 4i. O mors q̄ amara
est memoria tua homini iniusto habēti
pacem in substantijs suis. Vnde etiā
Breg⁹. Non armator⁹ turba: non fami
lie multitudo: non auriz argenti abun
dantia: non vindemiarum vbertas z se
getum. non iocunditas extensa p̄toroz
queunt anime exeunti de corpore vllum
afferre presidium. It̄ Sciendūz
q̄ homo seipm̄ cōsolare debet in agone
cum eum aiā relinquere oportet. scz
cogitando sic in agone. resignes cunctis
pp̄t̄ deū. z cōmittas reuoluntati diuine
ex toto: tunc dabit tibi deus eterna bōa
Item. p̄p̄ore quā in morte relinq̄s: da

bit tibi deus suā benedictā m̄em virgi-
nem mariā que pulchrior ⁊ dignior est.
Fr̄e p̄ amicis ⁊ filiis ⁊ cognatis a quib⁹
te sepe rari oportet sperare debes q̄ da-
bit tibi p̄ illis societatem oīm sc̄ōrum ⁊
angeloy. Fr̄em p̄ honore p̄senti ⁊ p̄ po-
testate trena: dabit tibi eternū honore
⁊ eternum regnū. ps̄. Introibo in po-
tencias dñi. Sc̄dm̄ remedium est confi-
dentia de deo qui non derelinquit spe-
rantes in se iuxta p̄missum ipsius dicitis
Nolite solliciti esse dicentes quid mādu-
cabinus. aut quid bibemus. aut q̄ ope-
riemur. sc̄it em̄ pater vester q̄ his oibus
indigeris. Qui em̄ sic fecit hoīem. vt al-
mentis indigeat: non patietur eum peri-
re per necessarios subtractōnem: si eius
se submittat confidentie. Mat. 6. Que-
rite p̄m̄m regnum dei: ⁊ hec om̄ia ady-
cien̄t vobis. sc̄z corporis necessaria. Naz
qui libent̄ vult dare hom̄i celestia ⁊ ma-
gna. non negat ei minima ⁊ terrena. Si
em̄ mali ⁊ crudelēs homines im̄o ⁊ be-
stie ⁊ bruta animalia filios suos nutriūt.
multo magis optimus ⁊ verax domin⁹
filios suos non deserit. Qui etiam beni-
gnus est super ingratos ⁊ malos quan-
tomagis super bonos: qui oēm sollicitu-
dinem in eum p̄iciunt. ps̄. Non vidit iu-
stum derelictū: nec semen eius querens
panē. Unde Bonauētura d̄ ordine fra-
trū minor. Unus de trib⁹ sperādum ē
auariciā ab̄ncientibus p̄ deo. q̄ aut̄ p̄-
curabit hoī in necessarijs aut cū parco-
victur in penuria dabit hoī vires quas
in abundantia posset habere. Et h̄ est io-
cundius de modico esse forte t̄āq̄ alius
de multis. aut qd̄ subtrahit corpori. re-
fundat menti in consolatione sp̄iali: vt
libent̄ careat temporalī abundantia. q̄
sp̄ialibus delicijs felicis recompensat
Insuper magnā gl̄iam in celo meretur
patienter sustinendo p̄ xp̄o penuriā cor-
porali. Tercū remediū est: q̄ homo
elonget se a cupidis ⁊ auaris. ⁊ familia-
ris sit his qui terrena contemnuunt. ps̄.

Cū sc̄is sc̄is eris zc̄. Accidit illi q̄ cum
auaris ⁊ cupidis p̄uersat. sicut p̄nulo ac-
cidit q̄ a lupa fuit nutritus q̄ aliū modū
gradiedi ab ea discere nō potuit: nisi que-
rē ip̄a habebat. vñ duab⁹ manib⁹ p̄ pedi-
bus vtebat. sic zc̄. Sed q̄ cū illis p̄uer-
santur q̄ p̄temnūt t̄palia recte incedunt
Quartū remediū est paup̄tas christi
Uñ Bern̄. Magna siq̄dem abultis et
vis magna q̄ diues velit fieri vnicul⁹.
p̄ quo de⁹ maiestatis paup̄ fieri voluit.
Thren̄. iij. Recordare paup̄tatis mee
et tr̄igres. mee absinthi ⁊ zellis. Ergo
exemplo xp̄i spernere debemus terrena
q̄ cū esset dñs oīm: p̄pter nos factus est
egen⁹. vt ostēderet dignitatē paup̄tatis
et doceret spernere auariciā. Uñ Aug⁹.
de vera religione. Tota vita xp̄i in ter-
ris p̄ hoīem q̄ gessit disciplina moꝝ fuit
ideo oīa bona mūdi p̄cepit q̄ cōtemnē-
da docuit. ⁊ oīa mala sustinuit q̄ sustinē-
da p̄cepit. vt nō i ill⁹ q̄reret felicitas. ne-
q̄ in istis timeret infelicitas. Qui
tum remediū ē cōsiderare q̄ bona t̄palia
hic multiplicata nocēt hoī post moꝝtes
et hoc p̄pter districtā rōem quā redditur
est de t̄palijs. Primo quō lucrat⁹
sit oīa t̄palia q̄ habuit vsq̄ ad vnū de-
nariū. vtrū iuste vel iniuste. Sicur tant
cursus mūdi est ad lucrādū t̄palia. tūc
vix sine pctō lucrant. Uñ dicit ap̄ls. i.
Thi. vi. Qui volūt diuites fieri: incidūt
in laq̄os diaboli. Sc̄dō redditurus est
rōem quō de t̄palijs expēdit vsq̄ ad mē-
nūm hallēsem. Hoc aduertere debent
bibuli ⁊ gulosi ⁊ supbi. q̄ tantā pecuniā
sumunt in voluptatib⁹. ⁊ in supbia ve-
stum expēdūt. qz talis male expēdēs
bona sua p̄terea pōt dānari. etiā si nul-
la iniuste acq̄sierit. Exemplū de epulo-
ne. vt habet Luce. xvi. vbi d̄z q̄ erat q̄
dam diues q̄ induebat purpura ⁊ bisso
et epulabatur quotidie splendide. vbi non
fit mētio q̄ fuerit vsurarius vel raptor.
h̄ bona sua male expēdit ⁊ paup̄ib⁹ non
subuenit. ideo dānatus est. Luce. sup

De peccato

Matth. Non propter hoc diuitias accipi
siue lasciuie presumas: sed ut in elemosynis
expendas. que enim habes pauperum sunt
sed tibi credita sunt. etiam si ex laboribus in-
stitis et ex hereditate paterna possessor fa-
ctus sis. Tertio redditur res rationem quanto
hereditibus tua bona dimisisti. quia quilibet
peruenire debet lites que possunt oriri pro
mortem suam inter heredes propter bona sua
quia melius esset nullum denarium post se reli-
quere quam causam lites hereditibus amini-
strare. Quia ille qui non facit posse suum
ordinando bona sua et disponendo. que
cumque mala siue quecumque peccata siue lites
siue puritia siue inimicitie ex talibus bonis
inter heredes fiunt sibi in anima sua nocebunt
quia perueniunt suffragis. et etiam ibi punie-
tur quia ex peccate auaricia sua noluit an-
tea ea disponere. Ergo quilibet homo tempo-
ralia bona possidens debet aduertere di-
ctum christi per Esaiam prophetam qui dixit ad
regem ezechiam. Dispone domui tue quia
moriens tu et non uiues. Esai. 38. **U**n-
de Seneca etiam in quadam epistola. **O**is dies
uel ultimus a ordinanda est. quia de fidelita-
te hominis ultima dies iudicat. **R**
Sextum remedium contra auariciam
est consideratio eternarum diuitiarum.
Augustinus. **V**ile sunt temporalia cum considera-
tur eterna. **V**irtus est: quia homo potest cum
tanta audacitate sollicitudine intendere
temporalibus que transitoria sunt. et negligere
celestia que eterna sunt. Et hoc ideo fit
quia non habemus firmam et veram fidem.
Unde Hieronimus. **N**ecyeram fidem de deo
habet qui cupit in his miseris diues fieri.
Ergo quilibet christianus cum omni di-
ligentia debet intendere virtutibus et bo-
nis opibus. ut per hoc posset sibi deum
acquirere. et consequenter vitam eternam possi-
dere. **U**nde **A**ugustinus. **T**unc erit deus om-
nia in omnibus quicquid hic querebas. que
quid hic pro magno habebas. quicquid
hic amabas manducare et bibere: ipse
erit tibi cibus et potus. quicquid hic vo-
lebas ut sanitates. ipse erit tibi immortalitas

Quicquid hic querebas: ut diuitias. de
us erit tibi diuitie. auare quod tibi sufficit
si tibi deus non sufficit. **I**tem **A**ugustinus. li. xxij.
de ciu. dei. **Q**uod deus preparauit dilige-
ntibus sefide non capitur spe non attingit
charitate non comprehendit. desideria et
vota transgreditur. acquiri potest estimari non
potest. **S**eptimum remedium
propter auariciam est. quia ista temporalia quando
quod erit occasio hominum peccandi. quia quicquid il-
le qui est pauper et bonus et saluus si diues
esset forte damnaretur. hoc deo committendum
est quia omnia nouit que homini expediunt vel que
non. Et firmiter tenendum est si tibi utile
esset habere diuitias deus tibi ordinaret.
quia omnia que facit: facit in bono. **Q**ui autem
diuitie sunt occasio peccandi propter. quia ex
diuitiis generantur lites et dissentiones. **U**n-
Aresto. q. politic. Pecunia seditorem facit
et malignitatem. **I**tem generat superbiam.
Un-**A**ugustinus. **V**ermis diuitiarum est sup-
bia. vnde difficile est quod non sit superbus qui di-
ues est. **I**tem facit hominem gulosum. et se-
quenter luxuriosum. **U**n-**B**erinus. in ser-
mone **P**erdidit castitas in deliciis. hu-
militas in diuitiis. pietas in negociis. ve-
ritas in multiloquio. charitas in hoc ne-
qua seculo. **E**xemplum de hoc in vita spa-
tr. **Q**uidam heremita apud quendam ho-
spitatus: inuenit in eo quod vna parte lucris
sui expeditabat in necessitates proprias. aliam
in elemosynas pauperum. tertiam in hospi-
talitate peregrinorum. **U**n-**A**ugustinus. **U**n-
de regressus esset ad cellam. et rogaret ut deus ei bona
sua multiplicaret quod ea ita bene expende-
bat. **R**esponsum est ei quod forte sibi non ex-
pediret. **I**llo autem non acquiescente sed pro
fidei iubente processum est quod peribat. nam
in mane causa operandi inuenit antiquum
frangens inuenit magnam aurum thesaurum.
Quo accepto factus est familiaris impe-
ratoris et magnus oppressor pauperum.
Quo facto heremita raptus ad iudicium
vidit angelos querentes de illo oppressore
pauperum. **Q**uibus respondit quod fidei iussor
pro illo respondeat. **S**tupefactus heremita

supplicabat bte virgini vt eum iuuaret. Que ipetrauit vt heremita ad eum corri/gendū mitteret. Qd cū facere veller nec ei loq̄ posset. h̄ ingerēs se x̄beratus fuis/ser. reuersus ad cellā iterū rapit ad iudi/ciū. z sicut p̄sus accusat. Sed btā x̄gine eū a diuinitate z mortuo impatore: alit̄ succedens in imperiū illū diuitem z poten/tem capere voluit. h̄ ille fugiens z om̄ia bona sua pdens ad p̄cedētia officia re/diens z ad pietatis opa. postmodū vi/tam in bono finiuit z clulit.

De gula.

Gula detestanda est. Primo qz multū est cōtra deū: q̄uis oia p̄cā sint ztra deū. tñ gula p̄ncipaliter. qz vilissimā crea/turā deificat. s. ventre suuz. Juxta illud apli ad phil. iij. Quoz de^o v̄cer ē. vbi dicit Aug^o. Hoc ab hoie colit qd̄ p̄ ce/teris diligit. Vñ Hugo in suo claustra li Solēt dijs tēpla p̄strui. altaria erigi. ministri ad seruitūdū ordinari. imolari p̄/les. thura cōcremari. Si q̄dem tēplum gule est coq̄na. altare mēsa. ministri cocī imolate pensēs cocte carnes. fumus in/censozū odor saporz. Et talis ydolatria est deterior q̄ ydolatria paganoz. quia illi auro z argēto z marmoreis lapidibz diuinos honores imp̄dere solebāt. sed gulofus v̄cerem p̄ deo honorat. q̄ est q̄/ si laterna. Et p̄pterea videt hoc viciūz detestabilius cūctis alijs vicijs z p̄ctis. qz hoc viciū deū blasphemar. Vñ Au/g^o. de x̄bis d̄m. Si immoderatōe vo/racitatis debitū moduz nature excedis q̄ntūcūqz laudes lingua carnis r̄soner tñ vita blasphemar. Scōdo detestanda est gula. qz multū placet diabolo. ex eo qz in hoie guloso est regēs diaboli. Vñ Barth. xij. Luz immūdus spūs exierit ab hoie. ābulat p̄ loca arida q̄rens req̄/ein z nō inueniet. Et nota qz loca arida sunt hoies tēperate viuētes. in q̄bz dia/

bolus nō inueniet req̄ez. Vñ etiā in sig/nū hui^o legio demonū dixit dño. vt ha/bet Barthei. viij. Si eijcitis nos hinc mitte nos in gregē porcorz. qd̄ dñs p̄mī/sit. Vñ de glo. Nisi q̄s more pora vixē rit: diabolus in eo potestatē nō accipiet Ex quo p̄tz qz diabolus habet potesta/tem sup gulofos Itē placet diabolo: qz illo vicio tēptauit hoiem in statu innocē/tie z in paradysō. Itē p̄tz in x̄po. q̄ cum ieiunasset. xl. diebz z noctibz: tunc tēpta/tor dixit ei. Si filius dei es dic vt lapī/ des isti panes fiāt Et rō q̄re libēter tēp/tat hoies etiā bonos cū isto vicio. qz p̄t eos deijcē. z facillr trahere ad alia p̄cā. sez ad accidiā z luxuriā. Vñ Greg^o. in pastoral. dicit. Dū venit nō astringit s̄l cūcte x̄tutes obzuunt. Itē placz diablo. qz iste q̄ hoc vicio a diabolo tenet val/de firmit̄ tenet. qz q̄ assueti s̄t gulose vi/ uere vix z difficulter p̄nt huic vicio renū/ciare. vñ Isid. in li. soliloq̄. Difficile est p̄cti p̄suetudinē vincē. p̄au^o vsus vix/ abolet Hoc p̄z maxie in ill̄ q̄ a puericia crapulose z delicate nutriti sunt. q̄ post/ modū vix vel raro abstinentes fiāt. nisi su/pabundās gratia dei operaret in illis. Et est rō. qz s̄m Aresto. vij. Eth. Cō/suetudo est altera natura. Et idē. Diffi/cile est resistē cōsuetudini q̄ assilatur na/ture **B** **C** Tertio detestāda est gula. qz nocet homini in corpe z in aīa. Pri/mo in corpe. qz infirmitates corpis ge/nerat. Eccl. xxxvij. In multis scas erit infirmitas. Seneca in eplā. Multos morbos multa ferula fecere. qz multē p̄pter crapulā efficiunt cōtracti. leprosi hydroptici. paralitici. z sic de alijs. Et hec ē magna fatuitas qz hō p̄pter delec/tatōem vniū hore om̄i tpe vult esse in/firm^o. Itē vitā hois abbreviat. Eccl. xxxvij. Propter crapulā multi obierūt qz s̄m doctores gula plures interficit q̄/ ensis. Sic cōuerso abstinentia causat sa/nitatem. et prolongat hominis vitam. Vñ de Ecclia. xxxvij. Qui autē absti/